

Työterveyslaitos

Voiko työstä sairastua tai vaikuttaako se työkykyyn?

■ Psykososiaalisten kuormitus- ja voimavaratekijöiden arviointi perustyöpaikkaselvityksessä

LAATUVINKKI, TYÖTERVEYSHUOLLON LAATUVERKOSTO

Psykososiaalisia kuormitustekijöitä esiintyy kaikissa töissä, mutta niiden merkitys ei aina ole terveyttä ja työkykyä heikentävä

Työterveyslaitos

ENNEN TYÖPAIKKAKÄYNTIÄ

1. Suunnittele havainnointi etukäteen moniammatillisessa tiimissä:

PEREHDY TOIMIALATIETOON

Kuuluuko kohdetyöpaikka sellaiselle toimialalle, joka tunnetusti on psykososiaalisesti kuormittavampi kuin toiset alat, esim. sote-ala, opetusala, varhaiskasvatus?

HYÖDYNNÄ TYÖPAIKALTA SAATAVA TIETO JA TYÖTERVEYS- HUOLTOON KERTYNYT TIETO HAVAINNOINNIN SUUNNITTELUSSA

- ✓ työpaikan tekemä riskien arviointi
- ✓ edellisen työpaikkaselvityksen tulokset
- ✓ mahdolliset tuoreen henkilöstökyselyn tulokset
- ✓ tarvittaessa suunnittele esikysely, mikäli jotakin tietoa on jäänyt puuttumaan havainnoinnin suuntaamiseksi

2. Resursoi työpaikkakäynti saamiesi tietojen perusteella työpaikkaa parhaiten palvelevaksi

- ✓ Suunnittele työpaikkaselvitysprosessin eri vaiheiden resursointi ja peruste se esiselvityksellä saaduilla tiedoilla moniammatillisessa tiimissä.
- ✓ Muista että säädösten mukaan työterveyshuolto arvioi työterveyshuollon asiantuntijan käytön tarpeen työpaikkaselvityksessä

TYÖPAIKKAKÄYNNILLÄ

1. Havainnoi psykososiaalisia kuormitus- ja voimavaratekijöitä huomioiden erityisesti tekijät, jotka esiselvityksessä nousivat esiin:

SELVITÄ KUORMITUSTEKIJÄN

- ✓ kohdistuminen: jokainen työ, työvaihe ja henkilöstöryhmä
- ✓ kesto: kuinka suuri osa työajasta ja kesto pitkällä aikavälillä
- ✓ voimakkuus

HUOMIOI PSYKOSOSIAALISET SUOJAAVAT/PSYKOSOSIAALISET VOIMAVARATEKIJÄT

- ✓ Mahdollistaako työnantaja, että työntekijä voi säädellä kuormitustekijää? (esim. tauot, vaikutusmahdollisuudet, sosiaalinen tuki)

KÄYTÄ TUKENASI PSYKOSOSIAALISEN KUORMITUKSEN ARVIOINNIN APUVÄLINEITÄ

- ✓ tarkastuslistat (esim. Riskien arviointi työpaikalla STM 2015, Työn integroitu kokonaiskuormituksen arviointimenetelmä TIKKA)
- ✓ kyselyiden tulokset
- ✓ yksilö/ryhmähaastattelu, ryhmämenetelmät
- ✓ Jokainen työterveyshuolto valitsee käytettävän menetelmän työpaikan tarpeiden perusteella ja sen mukaan, mistä on paras kokemus (HTTHK 2014)
- ✓ Huomioithan, että em. tarkastuslistojen kysymykset eivät ole tarkoitettu suoraan työpaikalta kysyttäväksi vaan ohjaamaan työterveyshuollon havaintojen tekemistä

TYÖPAIKKAKÄYNNIN JÄLKEEN

1. Arvioi psykososiaalisten tekijöiden merkitys terveydelle ja työkyvyille:

- ✓ Kun työn psykososiaaliset kuormitustekijät on tunnistettu, arvioi niiden merkitys terveydelle ja työkyvyille asteikolla merkityksetön, vähäinen, kohtalainen, merkittävä tai sietämätön.
- ✓ Kuvaa, mitä haittaa terveydelle ja työkyvyille on tämän työn kuormitustekijöistä, joiden merkitys on vähintään kohtalainen.
- ✓ Kun työn psykososiaaliset voimavaratekijät on tunnistettu, kuvaa mitä hyötyä terveydelle ja työkyvyille on tämän työn voimavaroista.
- ✓ Toimenpide-ehdotukset laaditaan kuormitustekijöille niistä tekijöistä, joiden vaikutus terveyteen on vähintään kohtalainen.

MUISTA, ETTÄ PERUSTYÖPAIKKASELVITYKSESSÄ ARVIOIT TYÖTÄ RIIPPUMATTA SIITÄ, KUKA TYÖTÄ TEKEE